

ANJUMAN | КОНФЕРЕНЦИЯ | CONFERENCES

O'ZBEKISTONDA ILMIY TADQIQOTLAR: DAVRIY ANJUMANLAR

DAVRIYLIGI: 2018 | 2022

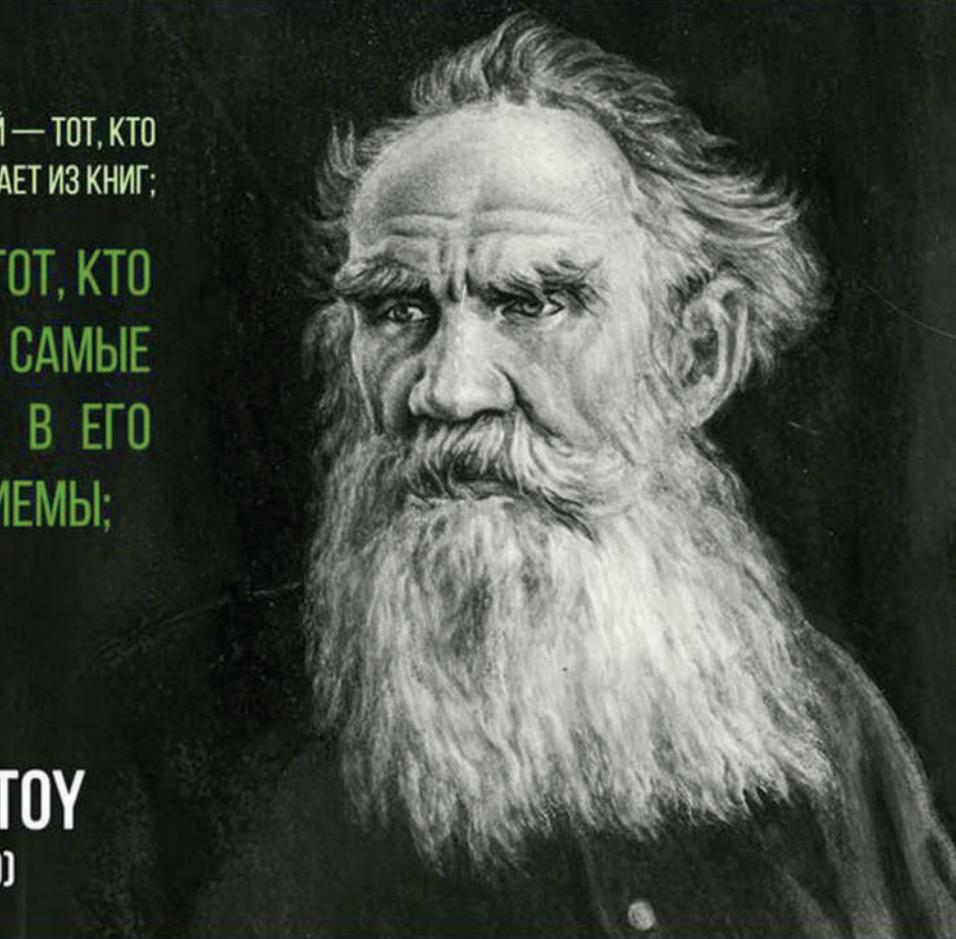
2022

УЧЕНЫЙ — ТОТ, КТО
МНОГО ЗНАЕТ ИЗ КНИГ;

ОБРАЗОВАННЫЙ — ТОТ, КТО
УСВОИЛ СЕБЕ ВСЕ САМЫЕ
РАСПРОСТРАНЕННЫЕ В ЕГО
ВРЕМЯ ЗНАНИЯ И ПРИЕМЫ;

ПРОСВЕЩЕННЫЙ — ТОТ, КТО
ПОНИМАЕТ Смысл Своей Жизни.

LEV TOLSTOY
(1828-1910)

OKTYABR
№ 45

CONFERENCES.UZ

Toshkent shahar, Amir
Temur ko'chasi, pr.l, 2-uy.

+998 97 420 88 81

+998 94 404 00 00

www.taqiqot.uz

www.conferences.uz

**ЎЗБЕКИСТОНДА ИЛМИЙ
ТАДҚИҚОТЛАР: ДАВРИЙ
АНЖУМАНЛАР:
21-ҚИСМ**

**НАЦИОНАЛЬНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ
УЗБЕКИСТАНА: СЕРИЯ
КОНФЕРЕНЦИЙ:
ЧАСТЬ-21**

**NATIONAL RESEARCHES OF
UZBEKISTAN: CONFERENCES
SERIES:
PART-21**

ТОШКЕНТ-2022

УУК 001 (062)
КБК 72я43

“Ўзбекистонда илмий тадқиқотлар: Даврий анжуманлар:” [Тошкент; 2022]

“Ўзбекистонда илмий тадқиқотлар: Даврий анжуманлар:” мавзусидаги республика 45-кўп тармоқли илмий масофавий онлайн конференция материаллари тўплами, 31 октябрь 2022 йил. - Тошкент: «Tadqiqot», 2022. - 16 б.

Ушбу Республика-илмий онлайн даврий анжуманлар Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналишлари бўйича Ҳаракатлар стратегиясида кўзда тутилган вазифа - илмий изланиши ютуқларини амалиётга жорий этиш йўли билан фан соҳаларини ривожлантиришга бағишлиланган.

Ушбу Республика илмий анжуманлари таълим соҳасида меҳнат қилиб келаётган профессор - ўқитувчи ва талаба-ўқувчилар томонидан тайёрланган илмий тезислар киритилган бўлиб, унда таълим тизимида илгор замонавий ютуқлар, натижалар, муаммолар, ечимини кутаётган вазифалар ва илм-фан тараққиётининг истиқболдаги режалари таҳтил қилинган конференцияси.

Масъул муҳаррир: Файзиев Шохруд Фармонович, ю.ф.д., доцент.

1.Хуқуқий тадқиқотлар йўналиши

Профессор в.б.,ю.ф.н. Юсувалиева Раҳима (Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети)

2.Фалсафа ва ҳаёт соҳасидаги қарашлар

Доцент Норматова Дилдора Эсоналиевна(Фаргона давлат университети)

3.Тарих саҳифаларидағи изланишлар

Исмаилов Ҳусанбой Маҳаммадқосим ўғли (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси хузуридаги Таълим сифатини назорат қилиш давлат инспекцияси)

4.Социология ва политологиянинг жамиятимизда тутган ўрни

Доцент Уринбоев Хошимжон Бунатович (Наманган мухандислик-қурилиш институти)

5.Давлат бошқаруви

Доцент Шакирова Шохигда Юсуповна «Тараққиёт стратегияси» маркази муҳаррири

6.Журналистика

Тошбоева Барнохон Одилжоновна(Андижон давлат университети)

7.Филология фанларини ривожлантириш йўлидаги тадқиқотлар

Самигова Умида Хамидуллаевна (Тошкент вилоят халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш худудий маркази)

8.Адабиёт

PhD Абдумажидова Дилдора Раҳматуллаевна (Тошкент Молия институти)

9.Иқтисодиётда инновацияларнинг тутган ўрни

Phd Воҳидова Меҳри Ҳасанова (Тошкент давлат шарқшунослик институти)

10.Педагогика ва психология соҳаларидағи инновациялар

Турсунназарова Эльвира Тахировна (Навоий вилоят ҳалқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш ҳудудий маркази)

11.Жисмоний тарбия ва спорт

Усмонова Дилфузахон Иброҳимовна (Жисмоний тарбия ва спорт университети)

12.Маданият ва санъат соҳаларини ривожлантириш

Тоштемиров Отабек Абидович (Фарғона политехника институти)

13.Архитектура ва дизайн йўналиши ривожланиши

Бобоҳонов Олтибой Раҳмонович (Сурхандарё вилояти техника филиали)

14.Тасвирий санъат ва дизайн

Доцент Чариеv Турсун Хуваевич (Ўзбекистон давлат консерваторияси)

15.Мусиқа ва ҳаёт

Доцент Чариеv Турсун Хуваевич (Ўзбекистон давлат консерваторияси)

16.Техника ва технология соҳасидаги инновациялар

Доцент Нормирзаев Абдуқаюм Раҳимбердиевич (Наманганд мухандислик-курилиш институти)

17.Физика-математика фанлари ютуқлари

Доцент Соҳадалиев Абдурашид Мамадалиевич (Наманганд мухандислик-технология институти)

18.Биомедицина ва амалиёт соҳасидаги илмий изланишлар

Т.Ф.д., доцент Маматова Нодира Мухтаровна (Тошкент давлат стоматология институти)

19.Фармацевтика

Жалилов Фазлиддин Содиқович, фарм.ф.н., доцент, Тошкент фармацевтика институти, Дори воситаларини стандартлаштириш ва сифат менежменти кафедраси мудири

20.Ветеринария

Жалилов Фазлиддин Содиқович, фарм.ф.н., доцент, Тошкент фармацевтика институти, Дори воситаларини стандартлаштириш ва сифат менежменти кафедраси мудири

21.Кимё фанлари ютуқлари

Рахмонова Доно Қаҳхоровна (Навоий вилояти табиий фанлар методисти)

22.Биология ва экология соҳасидаги инновациялар

Йўлдошев Лазиз Толивович (Бухоро давлат университети)

23.Агропроцессинг ривожланиш йўналишлари

Доцент Сувонов Боймурод Ўралович (Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш мухандислари институти)

24.Геология-минерология соҳасидаги инновациялар

Phd доцент Қаҳҳоров Ўқтам Абдурахимович (Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш мухандислари институти)

25.География

Йўлдошев Лазиз Толивович (Бухоро давлат университети)

Тўпламга киритилган тезислардаги маълумотларнинг хаққонийлиги ва иқтибосларнинг тўғрилигига муаллифлар масъулдор.

© Муаллифлар жамоаси

© Tadqiqot.uz

PageMaker\Верстка\Саҳифаловчи: Шахрам Файзиев

Контакт редакций научных журналов. tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot, город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of tadqiqot.uz

Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000

КИМЁ ФАНЛАРИ ЮТУҚЛАРИ

1. Avezmetova Shahlo Umirbekovna

KIMYO DARSLARIDA MULTIMEDIALI TA'LIM TEXNOLOGIYALARIDAN
FOYDALANISH 7

2. Uzoqova Gulnora Eshmirza qizi

KIMYO DARSLARIDA KO'RGAZMALI USULLARNING AHAMIYATI 9

**3. Дилором Анвар қизи Солижонова, Назокат Адилбековна Маткаримова,
Шокир Ортикович Машарипов**

Со(II) ХЛОРИД ТУЗИНИНГ 2- МЕРКАПТОИАЗОЛИН БИЛАН КОМПЛЕКС
БИРИКМАСИ СИНТЕЗИ ВА ТУЗИЛИШИ.....12

**4. Муроджон Ражаббой ўғли Яхшимуродов, Шодлик Бекпўлатович Ҳасанов,
Зубайда Шавкатовна Абдуллаева**

НАТРИЙ М-КРЕЗОКСИАЦЕТАТИНИНГ КОБАЛЬТ (II) ФОРМИАТИ БИЛАН КООРДИ-
НАЦИОН БИРИКМАСИ СИНТЕЗИ14

КИМЁ ФАНЛАРИ ЮТУҚЛАРИ

KIMYO DARSLARIDA MULTIMEDIALI TA'LIM TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH

Avezmetova Shahlo Umirbekovna
Xorazm viloyati Xonqa tumani
52 – maktab kimyo fani o'qituvchisi

Annotatsiya: ushbu maqolada kimyo darslarida multimediali ta'lrim texnologiyalarining qo'llash uslublari haqida yoritilgan.

Kalit so'zlar: axborot vositalari, multimediali vositalar, gipermedia.

Internet texnologiyalari maktablarda kompyuter sinflarini tashkil qilish uchun jozibador, ammo dolzarb ma'lumotlarni olish imkoniyati, deyarli butun dunyo bilan muloqotni tashkil qilish imkoniyati bilan bog'liq afzalliklarga ega, ular jiddiy kamchiliklarga ega: bu qiyinchiliklar yomon aloqa liniyalari bo'lgan katta hajmdagi ma'lumotlar bilan ishslash (masalan, chekka hududlar va qishloq joylarda), aloqa liniyalarisiz ishslashning mumkin emasligi. Ushbu kamchiliklar CD ROM va DVD disklari deb ataladigan optik kompakt disklardan foydalanish bilan bartaraf etiladi.

Multimedia texnologiyalari o'quv jarayonini boyitadi, o'rganishni yanada samarali qiladi, idrok etish jarayoniga jalb qiladi ta'lim ma'lumotlari o'quvchining hissiy komponentlarining aksariyati.

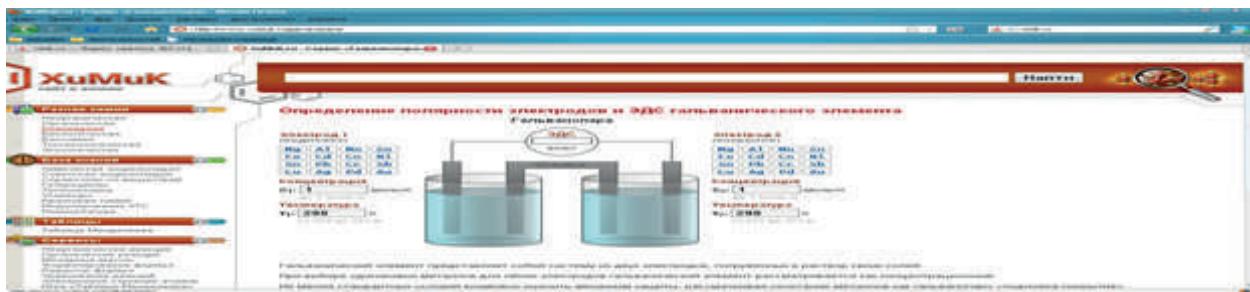
Bugungi kunda multimedia texnologiyalari o'quv jarayonini axborotlashtirishning istiqbolli yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Dasturiy ta'minotni takomillashtirishda va uslubiy yordam, moddiy-tehnik bazasi, shuningdek, majburiy malaka oshirishda pedagogik xodimlar ta'limga zamonaviy axborot texnologiyalarini muvaffaqiyatli qo'llash istiqbollari mavjud.

Multimedia va gipermedia texnologiyalari kuchli taqsimlangan ta'lim resurslarini birlashtiradi, ular birinchi navbatda axborot vakommunikatsiyano'zichiga olgan asosiy vakolatlarni shakllantirish va namoyon qilish uchun muhitni ta'minlashi mumkin. Multimedia va telekommunikatsiya texnologiyalari tizimda prinsipial jihatdan yangi uslubiy yondashuvlarni ochadi umumiyligi ta'limga. Multimedia asosidagi interfaol texnologiyalar qishloq maktabining "viloyatchilik" muammosini ham internet aloqasi asosida, ham interfaol CD-kurslar va maktablarda sun'iy yo'ldosh internetdan foydalanish orqali hal qiladi.

Multimedia - zamonaviy texnik va dasturiy vositalardan foydalangan holda interaktiv dasturiy ta'minot nazorati ostida vizual va audio effektlarning o'zaro ta'siri, ular matn, ovoz, grafik, fotosuratlar, videolarni bitta raqamli tasvirda birlashtiradi.

Gipermedia - bu multimedia ob'ektlari o'rtasida harakatlanish uchun gipermatnlari havolalar bilan bog'langan kompyuter fayllari.

Internet texnologiyalari maktablarda kompyuter sinflarini tashkil qilish uchun jozibador, ammo dolzarb ma'lumotlarni olish imkoniyati, deyarli butun dunyo bilan muloqotni tashkil qilish imkoniyati bilan bog'liq afzalliklarga ega bo'lib, ularning jiddiy kamchiliklari bor: bu qiyinchiliklar yomon aloqa liniyalariga ega bo'lgan katta hajmdagi ma'lumotlar bilan ishslash (va Rossiya Federatsiyasining chekka hududlari va qishloq joylarida ko'pchilik), aloqa liniyalarisiz ishslashning mumkin emasligi. Ushbu kamchiliklar CD ROM va DVD disklari deb ataladigan optik kompakt disklardan foydalanish bilan bartaraf etiladi. Mavjud dasturiy mahsulotlar, jumladan, tayyor elektron darslik va kitoblar hamda o'z ishlanmalari o'qituvchiga o'qitish samaradorligini oshirish imkonini beradi. Internet o'qituvchining ma'lumotni topish va olishda ajralmas yordamchisiga, hamkasblar bilan muloqot qilish vositasiga aylanib bormoqda.

www.xumuk.ru saytidan olingan bu interaktiv usul elektrodlar qutbliliginini aniqlash va galvanik elementning elektr yurituvchi kuchini aniqlashga imkon beradi. Galvanik element ikkita elektroddan tuzilgan bo`lib o`zining tuzi eritmasiga solingan bo`ladi. Galvanik elementning ikkala elektrodi uchun bitta metall tanlashda konsentratsiyaviylik kuzatiladi.

Qo`llanilishi tavsiya etiladigan mavzular:

1. Galvanik elementlar
2. Elektr yurituvchi kuch
3. Elektroliz va uning amaliy ahamiyati
4. Metallarni korroziyadan saqlash

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. J.Yo`ldoshev. O`zbekiston Respublikasi ta`limi taraqqiyoti yo`lida. T. O`qituvchi 1994 yil.
2. Sh.V.Abdullayev, X.M.Gopperov, L.I.Totlatov. Kimyoda ko`rgazmalilikning yangi uslublari. Tabiiy fanlarni o`qitishning dolzarb muammolari. Resp.konf. Namangan, 2006 yil. 64-66 betlar.

KIMYO DARSLARIDA KO'RGAZMALI USULLARNING AHAMIYATI

Uzoqova Gulnora Eshmirza qizi
Qashqadaryo viloyati Yakkabog' tumani
44-maktab Kimyo fani o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada o'quvchilarga zamonaviy ta'lif berish metodikalari, kimyo darslarida qo'llash uchun ayrim ko'r gazmali usullar va ularning ahamiyati haqida mulohaza yuritilgan.

Kalit so'zlar: kimyo, shakl, metod, usul, kolba, jadval, mazali mevalar, ko'r gazma, dars, o'quvchi.

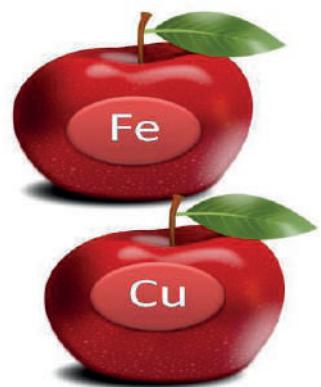
So'nggi yillarda fan va texnika sohasidagi bilimlar ko'lami keskin oshdi va insonning fan va texnikadagi yangi bilimlarga moslashish qobiliyati ham oshdi. Har xil sohalarning noma'lum va ochilmagan qirralarini kashf qilish uchun innovatsion va ijodiy ongga katta ehtiyoj paydo bo'ldi. Zamonaviy dunyo va ilm-fanga asoslangan texnologiya davriga dosh berish uchun zamonaviy usullarni qo'llash - omon qolishning yagona vositasidir. Darsda ko'r gazmali usullardan foydalanish, multimedialar, slayd va filmlar qo'yib ko'rsatish o'quvchilarning faolligini oshirish uchun turli metod, usullardan foydalanish ta'lif sifat-samaradorligini yanada oshiradi. Tanlangan metod va usullarni qo'llash orqali o'quvchilarning jamoada ishslash, mustaqil izlanish, erkin fikrlash, muammoli vaziyatlarning yechimini topa olish hamda maqsadli foydalanish kabi bilimlari rivojlanadi. Kimyo darslari davomida qo'llasa samarali natija beradigan ayrim metod va usullarni ko'rib o'tamiz.

Shakllar usuli. Har xil shakllarda formulalar joylashtiriladi, yoki elementlar joylashtirilib, ularning og'irligi, valentligi, xossalari, nomlari, toifasini va hokazolarni savol qilib berish mumkin. Bu usul o'quvchini o'ziga jalg qiladi, qiziqishini orttiradi, matematika fani bilan bog'lanadi va bilim samaradorligini oshirishga yordam beradi. Bu usulda o'tgan darsni takrorlash, mustahkamlash qismida, guruh yoki yakka tartibda ishlaganda qo'llasa bo'ladi. Tarqatma sifatida ham ishlatsa yuqori natijalarga erishish mumkin.

Quyidagilardan qaysi biri kislotali oksid

Mazali mevalar. Bu usulda har xil mevalarga (mevalarni ko'proq joylashtirsa ham bo'ladi) element yoki formulalar joylashtiriladi. Bu usulning afzalligi shundaki fan, hayot bilan bog'lanadi, o'quvchini fikrlashga undaydi, eslab qolish qobiliyatini kuchaytiradi, qiziqishini orttiradi, darsni faollashtiradi, o'ziga jalg qiladi. Savol qilib elementning nomi, ularning og'irligi, valentligi, xossalari, toifasini va hokazolarni savol qilib berish mumkin. Bu usulda o'tgan darsni takrorlash, mustahkamlash qismida, guruh yoki yakka tartibda ishlaganda ham qo'llasa bo'ladi. Tarqatma sifatida xam ishlatsa yuqori natijalarga erishiladi.

Ushbu elementlardan qaysi biri olmada ko'p?

Ushbu elementlarning qanday oksidlari bor?

Jadvaldan so'z top. Jadvaldan so'z top usulida jadvalda so'z yashiringan. Vertikal qator bo'yicha savollar berilgan, gorizontal qatorlarda esa javoblar berilgan. To'g'ri javob kesishgan katakdagi harflar tutashtirsa (qizil bilan ko'rsatilgan) so'z kelib chiqadi.

Mantiqiy savol.

Bu mineral modda koni Kola yarim orolida uchraydi.U o'z rangini kun davomida o'zgartirib turadi shuning uchun ham unga aldamchi deb nom berilgan.Bu yerda qaysi mineral moddaning nomi yashiringan?

Savol ↓	Javob ↗	5	P ₄	31	15	P _n
1.Quyidagilardan qaysi biri oq fosfor?	N	A	Y	I	A	
2.Quyidagilardan qaysi biri qizil fosfor?	S	Y	I	A	P	
3.Gugurt ishlab chiqarishda qaysi fosfor ishlalidil?	M	D	U	F	A	
4.Fosforning tashqi pog'onasida nechta elektroni bor?	T	N	M	T	F	
5.Pofosforda elektronlar coni nechta?	A	S	T	I	T	
6.Fosforning atom massasi nechaga teng?	P	M	T	A	I	

Jadvaldagagi so'zni topish uchun yordamchi sifatida mantiqiy savol o'qib eshittiriladi. Bu usulni guruh bo'lib ishlashda, darsning mustahkamlash qismlarida, tarqatma usulida qo'llasa bo'ladi. O'quvchilarni izlanishga, bilimlarini mustahkamlashda, dars faolligini oshirishga katta yordam beradi.

Juft kolbalar. Bu usuldan tuzlar gidrolizi, dissotsiyalanish, eritmalar mavzularida qo'llasa yuqori natija beradi. Yana anorganik moddalarni toifaga ajratishda ham qo'llasa bo'ladi. Bu usulni guruh bo'lib ishlashda, darsning mustahkamlash qismlarida, tarqatma usulida qo'llasa bo'ladi. O'quvchilarni izlanishga, bilimlarini mustahkamlashda, dars faolligini oshirishga katta yordam beradi. Kolbaga yopishtirilgan etiketka ranglari tuzlarning muhitining rangida ko'rsatilgan, bu ham o'quvchini o'ziga jalb qiladi va fikrlash, eslab qolish qobiliyatini kuchaytirishga yordam beradi.

Xulosa qilib aytsak bugungi kunda o'qitishning zamонавији usullarini qabul qilishga qadam qo'yish o'qituvchining burchiga aylandi. Bunda o'quvchilar nafaqat nazariy bilimlarga, balki amaliy tajribaga ham ega bo'lib, dunyo bilan yuzma-yuz uchrashishga va o'z raqiblari bilan raqobatlashishga tayyor bo'lishadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Begimqulov U.Sh. Zamnaviy axborot texnologiyali muhitida pedagogik ta’limni tashkil etish. Pedagogik ta’lim. –T., 2004.
2. Asqarov I.R., To`xtaboyev N.X., G`ofurov K.G. 7-sinf uchun darslik. T., 2019
3. Asqarov I.R., To`xtaboyev N.X., G`ofurov K.G. 9-sinf uchun darslik. T., 2019

СО(II) ХЛОРИД ТУЗИННИГ 2- МЕРКАПТОТИАЗОЛИН БИЛАН КОМПЛЕКС БИРИКМАСИ СИНТЕЗИ ВА ТУЗИЛИШИ

Дилором Анвар қизи Солижонова

Урганч давлат университети магистранти

E-mail: dilorom27_@mail.ru

Назокат Адилбековна Маткаримова

Урганч давлат университети

Кимё кафедраси катта ўқитувчиси, PhD

E-mail: nazokat2882@mail.ru

Шоқир Ортиқович Машарипов

Хоразм Маъмун академияси кичик илмий ҳодими

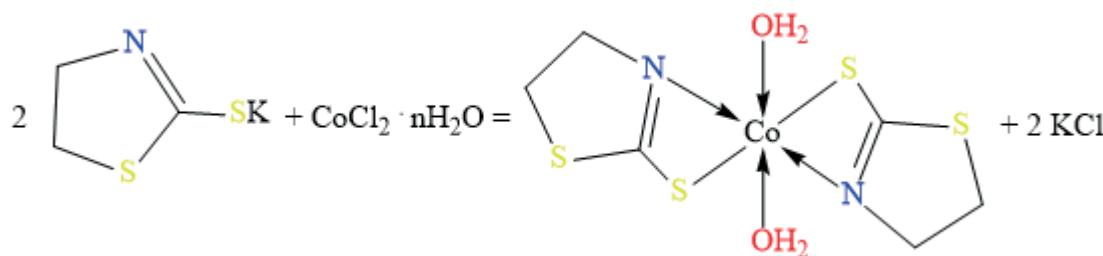
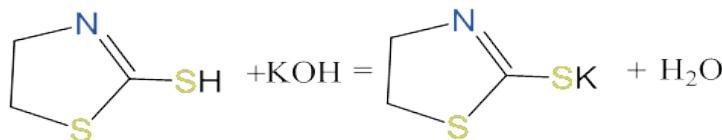
Аннотация. Кобалтт (II) тузининг 2-меркаптотиазолин билан комплекс бирикмалари синтез қилиш усули ўрганилди. ИК ва ЭДКС таҳлиллар асосида олинган бирикмаларнинг тузилиши аниқланди. Марказий ионнинг координацияланиши S-H гурӯхдаги олтингугурт атоми ва азот атоми орқали содир бўлиши аниқланди. Координацияланиш натижасида октаэдрик тузилишдаги координацион бирикмалар ҳосил бўлиши аниқланди.

Калит сўзлар: кобалтт (II) 2-меркаптотиазолин, ИК, ЭДКС.

Бугунги кунда бутун дунёда биологик фаол бирикмаларнинг биоген металлар билан металлокомплексларини синтез қилишга бўлган қизиқиши ортиб бормоқда. Бундай металлокомплекс бирикмалардан тиббиётда биологик фаол моддалар, антиоксидантлар, турли саноат тармоқларида бўёқлар, қишлоқ хўжалигида стимуляторлар, пестицид ва гербицидлар, коррозия ингибиторлари сифатида фойдаланиш муҳим аҳамият касб этади.

Со(II), Ni(II) ва Cu(II) тузларини 1,2,3-триазол, 1,2,4-триазол ва пиразол ҳосиллари билан комплекс бирикмалари синтез қилинган ва уларнинг хоссалари ўрганилган. 1,2,3-триазол, 1,2,4-тиазол ва пиразол ҳосилларидан 68 та янги комплекслар синтез қилинган бўлиб, Со (II), Ni (II) ва Cu (II) полиазотли комплекслар синтез усули яратилди. РФА, РСА, ЭПР ва ИК-спектроскопик, термогравиметрик анализ натижаларидан фойдаланиб, лигандларни координациялаш маркази ва моддаларнинг тузилиши, хоссалари ўрганилди [1,2].

Кобалтт(II) нинг 2-меркаптотиазолин (L^2) комплексини синтез қилиш учун 0,013 моль 2-меркаптотиазолин лигандни калий гидроксиднинг тўйинган эритмасида эритилди. Реакцион аралашма аралаштириб турган ҳолда 0,0065 моль кобалтт(II) хлориднинг эритмасидан қўшилди. Олинган реакцион аралашма 0,5 соат давомида магнитли аралаштиргичда аралаштирилди ва чўкмага тушиш учун тиндириб қўйилди. 24 соатдан кейин чўкма Бюхнер воронкасида вакуум остида фильтрлаб олинди. Олинган чўкма дистилланган сув билан бир неча марта ювилди ва қуритиш шкафида доимий массага келгунча қуритилди. Олинган чўкма массаси 1,7478 г ва унуми 68,8% ни ташкил қилди.

Фойдаланилган адабиётлар рўйҳати

1. Шведенков Ю.Г., Вироевец А.В., Лавренова Л.Г. Магнитные свойства и кристаллическая структура комплексного соединения дихлоро-бис(1-аллилтетразол)-кобальта(II) // Изв. АН. Сер. хим. – 2003. – № 6. – С. 1281-1285.
2. Shvedenkov Yu., Bushuev M., Romanenko G. et al. Magnetic Anisotropy of New Layered Copper(II) Bromide Complexes of 1-Substituted Tetrazoles // Eur. J. Inorg. Chem. – 2005. – № 9. – P. 1678-1682.

НАТРИЙ М-КРЕЗОКСИАЦЕТАТНИНГ КОБАЛЬТ (II) ФОРМИАТИ БИЛАН КООРДИНАЦИОН БИРИКМАСИ СИНТЕЗИ

Муроджон Ражапбай ўғли Яхшимуродов

Урганч давлат университети докторантни

Шодлик Бекпұлатович Ҳасанов

Хоразм Маъмун академияси

илмий ишлар бўйича раис ўринбосари, к.ф.н.

E-mail: shadlik@mail.ru

Зубайда Шавқатовна Абдуллаева

Хоразм Маъмун академияси

катта илмий ҳодими, PhD

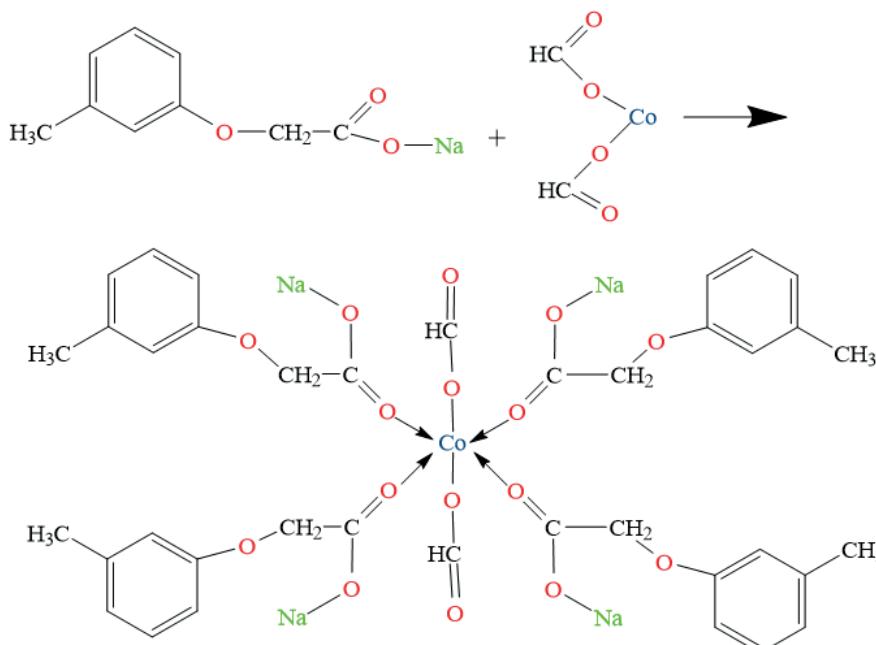
Аннотация. Кобалт (II) формиат тузининг натрий крезоксиацетат билан комплекс бирикмалари синтез қилиш усули ўрганилди. Координацияланиш натижасида октаэдрик тузилишдаги координацион бирикмалар ҳосил бўлиши аниқланди.

Калит сўзлар: кобалт (II) формиат, натрий крезоксиацетат.

Дори воситаларининг инсон организмига таъсир механизмини ўрганиш ҳозирги кунда доривор кимё ва фармакологиянинг долзарб муаммоларидан биридир. Замонавий инновацион технологиялардан фойдаланиш самарали воситаларни яратишда муҳим рол ўйнайди. Бундай воситаларни ишлаб чиқаришда антимикробиял хусусиятларга эга материаллардан, шунингдек, хомашё сифатида оддий, арzon ва таникли тузилмалардан фойдаланиш катта аҳамиятга эга.

Крезоксиацетат ва ҳосилаларининг иммуномодуляторлик хоссасига эга бўлиши, организмдаги микробларни камайтириши, жигарни ҳимоя қилиши ва бошқа кўплаб биологик фаолликларга эга эканлиги аниқланган [1,2].

Комплекс бирикма синтези қуйидаги усул бўйича амалга оширилди: 0,01 мол кобалт формиат 15 мл сувда эритилди. Бошқа стаканда 0,04 мол натрий метакрезоксиацетат 20 мл 1:1 нисбатдаги сув:ацетонитрил аралашмасида иссиқ сув ҳаммомида ($50-55^{\circ}\text{C}$ ҳароратда) қиздириб, эритилди. Сўнгра Co(II) формиат эритмаси устидан томчилатиб, Na метакрезоксиацетатнинг иссиқ эритмаси қўшилди ва аралашма ҳажми 1,5 марта камайгунча 4 соат давомида буғлатилди. Олинган эритма 2 кунга қолдирилди. Ҳосил бўлган кукунсимон модда 2 мл дистилланган сув ва 2 мл спирт аралашмасида эритилди ҳамда қайта кристаллаш учун 72 соатга қолдирилди. Олинган модда массасининг дастлабки моддалар массасига нисбатан унуми 73,2% ни ташкил қилди.

Фойдаланилган адабиётлар рўйҳати

1. Ш.А.Кадирова, З.Ш.Абдуллаева, Ш.Б.Хасанов. Гетерометаллический комплекс формиата никеля (II) с ацетатом цинка // Universum: Химия и биология: электрон. научн. журн. – 2021. – № 8(86). – С. 46-49.
2. Шведенков Ю.Г., Вироевец А.В., Лавренова Л.Г. Магнитные свойства и кристаллическая структура комплексного соединения дихлоро-бис(1-аллилтетразол)-кобальта(II) // Изв. АН. Сер. хим. –2003. – № 6. – С. 1281-1285.

ЎЗБЕКИСТОНДА ИЛМИЙ ТАДКИКОТЛАР: ДАВРИЙ АНЖУМАНЛАР: 21-ҚИСМ

**Масъул мухаррир: Файзиев Шохруд Фармонович
Мусаҳҳих: Файзиев Фарруҳ Фармонович
Саҳифаловчи: Шахрам Файзиев**

Эълон қилиш муддати: 31.10.2022

Контакт редакций научных журналов. tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot, город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000